

[Carl Petersen.]

Staten Ret til at overtage Brugets Jord og erhverve Bygningerne til den oprindelige Pris med Tillæg af paaviseligt afholdte Udgifter til Udvidelser eller Forbedringer samt Værdien af de Forbedringer, der er tilført Bruget ved Ejerenes Arbejde eller Kapitalindsats". Her har man ikke engang fundet det nødvendigt at anføre, hvem der skal bestemme Afstaaelsesprisen. At det er Meningen, det skal være Statens Jordlovsudvalg, betragter jeg som givet. Den højtærede Minister har altsaa fundet det helt stemmende med sin Samvittighed her, hvor det drejer sig om Mennesker, der er i Besiddelse af et Jordrentebrug, at kræve Tvangsafstaaelse af saakaldte velerhvervede Rettigheder og at krænke den efter Regeringens Mening hellige Ejendomsret og det endda paa en saadan Maade, at Ejeren end ikke har Adgang til Repræsentation i det Organ, der skal bestemme Afstaaelsesprisen. Jeg siger ikke dette, fordi jeg er uenig med Ministeren om Formuleringen af denne Paragraf, selv om jeg kunde ønske, at Sælgeren kunde faa Adgang til at gøre sine Synspunkter gældende, før Overdragelsen fandt Sted, men den Vanskelighed kommer vi formentlig ud over, hvis vi faar indført det i det radikale Forslag nævnte Vurderingsnævns Nej, jeg har anført det, fordi Ministeren her ved denne Paragrafs Formulering har vist, at han ingen principielle Betænkeligheder har ved selve Ekspropriationsbestemmelsen. For selvfølgelig er det ikke Ministerens Mening, at han vil fortolke Grundlovens Bestemmelse i § 80 paa den Maade, at Ejendomsretten ikke er ukrænkelig, naar det drejer sig om Jordrentebrug, men at den er ukrænkelig, naar det drejer sig om Godsejere. Jeg tror derfor, at der er de allerbedste Udsigter til, at der kan skabes et Fler-tal for en Affattelse af § 8, som kommer til at ligge nær op ad det, der er foreslaaet af de radikale Kommissionsmedlemmer, og jeg kan paa mit Partis Vegne tilsiige vor Villighed til et Arbejde efter disse Retningslinier, fordi vi er sikre paa, at hvis der vedtages Bestemmelser af denne Art, saa er der sikret Jord nok til den almindelige Udstykning et langt Stykke ind i Fremtiden.

Men der er et andet Problem i Forbindelse med Fremskaffelse af Jord, som ikke kan løses ved den Formulering, jeg lige har omtalt, og det er Tillægsjord til de for smaa Brug, de saakaldte „indeklemte Husmænd". Gennem de sidste 25 Aar har dette Spørgs-

maal været aktuelt, og allerede i Samlingen 1920—1921 stillede mit Parti Forslag om at løse dette Spørgsmaal, ligesom der gennem alle Aarene, der er gaaet siden, Gang paa Gang paa Husmændenes Sendemandsmøder er stillet Krav om en Lovgivning, der muliggjorde, at der kunde fremskaffes den nødvendige Jord til disse Brug fra Ejendomme med større Jordtilliggende, som havde en Beliggenhed, der egnede sig for Afgivelse af Jord. De samvirkende danske Husmandsforeninger siger saaledes i deres nye Program, der blev vedtaget paa deres Landsmøde i Sommeren 1945: „Hvis der ikke ad de her angivne Veje fremkommer tilstrækkelig Jord, gennemføres Ret til Ekspropriation." Klarere kan deres Ønske næppe fremsættes. Siden har de fynske Husmænd udtalt sig om det samme Spørgsmaal i en Pjece, der er udgivet i 1946, og hvor man gennem et omfattende Materiale — hentet fra hele Fyn — beviser Spørgsmaalets store Interesse i de Kredse. Som Resultat af de Undersøgelser, der er foretaget, anføres, at 76 pCt. af disse Husmænd ønsker at komme i Besiddelse af mere Jord, og at 85 pCt. af disse Ønsker kan opfyldes, uden at man gaar andre Borgeres Interesse for nær, og det anføres endvidere, at for de 65 pCt.s Vedkommende vil Tillægsarealet ikke komme til at ligge mere end 500 m fra Ejendommen, der skal suppleres med Jord. Her er altsaa alle Muligheder, hvis man følger Husmændenes Henstilling.

Der findes her i Landet ca. 50,000 Landbrug med et Jordtilliggende, der er mindre end det, som er nødvendigt, for at en Landbrugsbedrift kan danne Eksistensgrundlag for en Familie, og regner man med, at en Trediedel af disse Brugs Indehavere ikke ønsker mere Jord end de har, bliver der tilbage omkring ved 30 000 Mennesker, for hvem denne Lovgivning vil komme til at bestemme, om de i Fremtiden kan regne med Muligheder for at skabe sig en varig Eksistens som selvstændige Landbrugere, eller om de endnu en Gang skal konstatere, at de Løfter, der blev givet, kun var Ord.

Vi staar her over for en Gruppe af Borgere, der netop har vist deres Kærlighed til Jorden, der netop har efterkommet de mange Henstillinger, der gennem Aarene er fremsat om at blive ved Landbruget, Mennesker, der i de sidste Aar, hvor Landet har været saa godt som afskaaret fra at faa Fodermidler udefra, hvilket før Be-